

Hardenberg, Nijenstede
(Gemeente Hardenberg, Ov.)

Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek

Steekproefrapport 2014-09/05Z

Hardenberg, Nijenstede
(Gemeente Hardenberg, Ov.)
Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek

Een onderzoek in opdracht van BügelHajema bv

Steekproefrapport 2014-09/05Z definitieve versie
ISSN 1871-269X

auteur: drs. J.M.G. Bongers (fysisch geograaf)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.3

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, 25 september 2014

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteekproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteekproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.3 LS01).....	1
1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.3 LS02).....	2
2. Bureauonderzoek.....	4
2.1 Bronnen.....	4
2.2 Fysische geografie (KNA 3.3 LS04).....	4
2.3 Archeologie (KNA 3.3 LS04).....	6
2.4 Historische geografie (KNA 3.3 LS03).....	7
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.3 LS05).....	9
3. Veldonderzoek.....	10
3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.3 VS01).....	10
3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.3 VS02, VS03).....	11
4. Conclusies en advies.....	12

Gebruikte bronnen

- Appendix: - Archeologische periodes
 - Archeologische kaart
 - Boorstaten
 - Laagbeschrijvingen boringen volgens Archeologische Standaard
 Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

In verband met geplande woningbouw is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Nijenstede te Hardenberg, gemeente Hardenberg, provincie Overijssel. Voor de bouw is graafwerk nodig dat een mogelijke bedreiging vormt voor eventueel aanwezige archeologische resten. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische waarden.

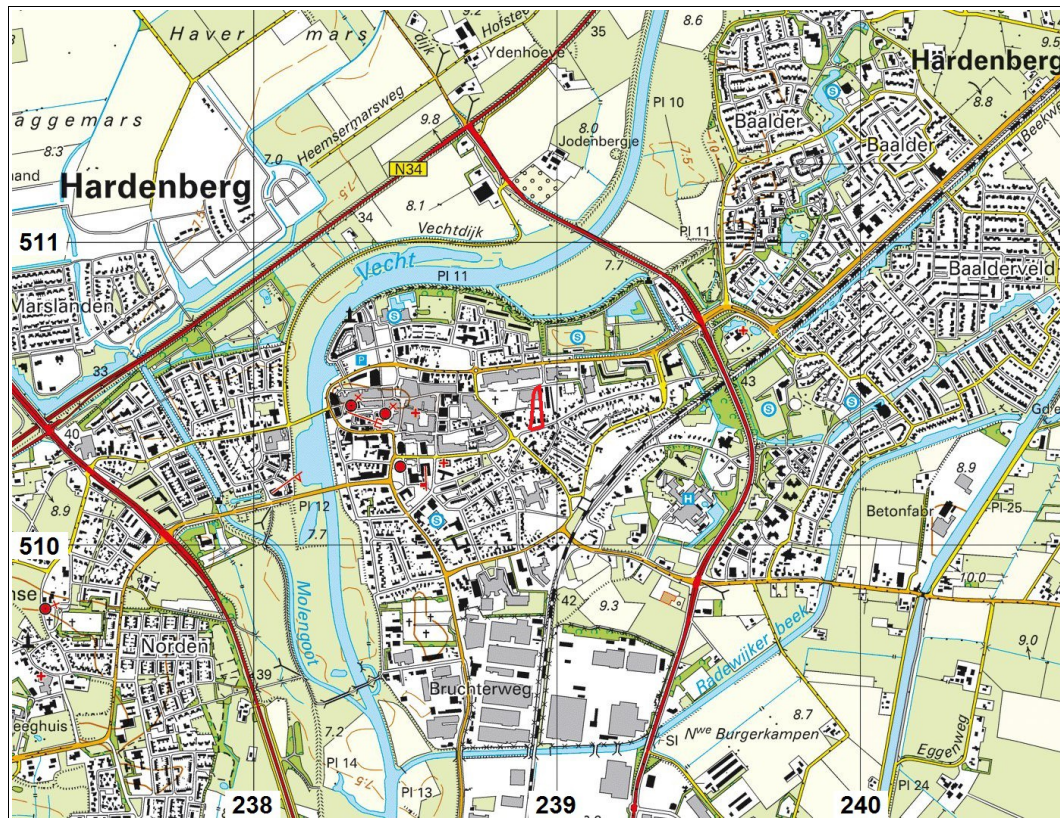
Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek verkennende fase. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysische geografie, archeologie en historische geografie. Bij het veldonderzoek zijn zes boringen geplaatst om de opbouw en gaafheid van de bodem te bepalen.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied relatief hoog ligt. Binnen 250 meter omtrek zijn geen archeologische waarden geregistreerd. Binnen 500 meter omtrek bevindt zich het middeleeuwse stadscentrum van Hardenberg en zijn enkele vondsten gedaan van werktuigen uit de periode neolithicum - bronstijd. Tijdens de 19^e eeuw maakte het plangebied deel uit van een akkercomplex. Uit het veldonderzoek blijkt dat de bodem op het terrein sterk is aangetast. Daardoor zullen eventuele archeologische grondsporen ook sterk zijn verstoord. Het advies luidt om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.3 LS01)

In opdracht van BügelHajema Adviseurs bv, vertegenwoordigd door mevrouw M. Plantenga, is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Nijenstede te Hardenberg, gemeente Hardenberg, provincie Overijssel (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is een herinvulling van het gebied met woningbouw. Er komen één vrijstaande woning, vier patio-woningen en een bijbehorende parkeergelegenheid. Voor de woningbouw is graafwerk nodig zoals de aanleg van funderingen en leidingen. Deze bodemingrepen vormen een bedreiging voor eventueel in de bodem aanwezige archeologische waarden. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische waarden en in hoeverre deze door de ingrepen bedreigd worden.

Figuur 1: Hardenberg, Nijenstede: uitsnede van de topografische kaart 1:25.000. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied gemaakt aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het verkennend veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Daartoe is van de bodem bepaald wat de opbouw en gaafheid zijn en is gezocht naar archeologische indicatoren.

1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.3 LS02)

De Nijenstede is een nieuwe weg die circa vijf jaar geleden is aangelegd door een bestaande wijk van Hardenberg. De weg vormt de westelijke begrenzing van het plangebied. Zuidelijk langs het gebied loopt de Gramsbergerweg. In het zuidoostelijke deel staat aan de Gramsbergerweg 14 een woning met daarachter een kantoor van Hamhuis Architecten. Rondom deze panden ligt een tuin met in het noordelijke deel een voormalige paardenstal. Het meest noordelijke deel van het plangebied lag braak. Volgens informatie van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) lopen er leidingen vanaf de Gramsbergerweg naar de woning en het kantoorpand.

Figuur 2: Hardenberg, Nijenstede: foto genomen in noordelijke richting. Links op de foto de weg Nijenstede, rechts op de foto de woning aan de Gramsbergerweg 14.

Tabel 1: Hardenberg, Nijenstede: administratieve gegevens

provincie:	Overijssel
gemeente:	Hardenberg
plaats:	Hardenberg
toponiem:	Nijenstede
bevoegd gezag:	gemeente Hardenberg, geadviseerd door Het Oversticht: mevrouw M. Nieuwenhuis
opdrachtgever:	BügelHajema Adviseurs bv
oppervlakte:	0,34 hectare
hoogte:	10 meter + NAP
grenscoördinaten:	noord: 238,942 / 510,522 west: 238,918 / 510,468 oost: 238,953 / 510,396 zuid: 238,919 / 510,385
kaartblad:	22D
onderzoeksmeldingsnr:	63244
uitvoeringsperiode:	23 september 2014
onderzoeksdiepte:	120 centimeter
fase onderzoek:	bureauonderzoek en veldonderzoek verkennde fase
status rapport:	definitief
beheer documentatie:	De Steekproef bv, E-depot RCE, Provincie Overijssel, Koninklijke Bibliotheek en DANS

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

De gebruikte bronnen voor dit onderzoek zijn opgenomen aan het einde van dit rapport. Voor de paragraaf over archeologie is ARCHIS geraadpleegd. Dit is het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarmee de archeologische kaart uit de Appendix is gemaakt en waarin ook aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden. Voor de paragraaf over de historische geografie is onder meer gebruik gemaakt van watwaswaar.nl. Hierop zijn historische kaarten in te zien.

2.2 Fysische geografie (KNA 3.3 LS04)

Figuur 3: Hardenberg, Nijenstede: hoogtekaart gemaakt met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Het plangebied is rood omlijnd.

Hardenberg is ontstaan aan de Vecht. Het plangebied is niet gekarteerd op de geomorfologische kaart of op de bodemkaart in verband met de ligging binnen de bebouwde kom. Buiten Hardenberg toont de geomorfologische kaart dekzandruggen langs de Vecht. Op de hoogtekarte is zichtbaar dat het plangebied relatief hoog ligt. Waarschijnlijk bevindt het zich op een dekzandrug.

Het onderzoeksgebied valt binnen onderzoeksmelding 21332 (zie Appendix Archeologische Kaart). Dit betreft een onderzoek van bureau Synthegra uit 2007 ten behoeve van de toen nog aan te leggen weg Nijenstede. Bij dit onderzoek zijn zeven boringen gedaan ter plaatse van de aan te leggen weg. In het huidige plangebied zijn dus geen boringen verricht. De bevindingen van Synthegra luiden: *'Uit het booronderzoek is gebleken dat het plangebied wordt gekenmerkt door bodemverstoringen. Binnen de boringen werden grotendeels verstoorde bodems op dekzandafzettingen aangetroffen en in 3 boringen zijn verstoorde bodems in beekafzettingen aangetroffen. De bodem vertoont in vrijwel het gehele plangebied geen natuurlijk profiel, maar is verstoord tot een diepte van ca. 50 cm – mv tot plaatselijk ca. 260 cm – mv. In het plangebied zijn geen enkeerdgronden aangetroffen. Dit betekent dat in het plangebied geen resten van een es zijn aangetroffen. In geen van de boringen zijn archeologische vondsten gedaan. Wel zijn beekafzettingen van het laagpakket van Singraven in drie boringen in het noordelijk deel van het plangebied aangetroffen tot een diepte van 150 cm tot 250 centimeter beneden het maaiveld. De theoretische mogelijkheid bestaat dat onder dit laagpakket van Singraven sporen aangetroffen kunnen worden uit het laat paleolithicum tot het mesolithicum, echter door de erosie van de sedimenten is de kans op het aantreffen van een intacte vindplaats zeer gering.'* (Kremer 2007: 8)

2.3 Archeologie (KNA 3.3 LS04)

Binnen 250 meter omtrek zijn geen archeologische waarden geregistreerd in ARCHIS (zie Appendix Archeologische Kaart). Op een afstand vanaf driehonderd meter westelijk ligt de historische stadskern van Hardenberg (13965). Hier zijn in het verleden vondsten gedaan uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Op vierhonderd meter zuidelijk van het plangebied is een zestal vondsten geregistreerd van werktuigen uit het neolithicum en de bronstijd.

Tabel 2: Archeologische waarden in de omgeving van Hardenberg, Nijenstede. Voor de ligging zie Appendix Archeologische Kaart. Voor dateringen zie Appendix Archeologische Periodes.

CAA	RD-coördinaten	Datering	Omschrijving
monumenten			
13965	238,421 / 510,483	middeleeuwen laat	stadskern Hardenberg
waarnemingen			
12606	238,350 / 510,400	middeleeuwen laat	stadsmuur en talud
12612	238,380 / 510,440	middeleeuwen laat	fundering, 4 kruiken, brokken oersteen
12613	238,360 / 510,430	middeleeuwen laat B	kogelpotgrape
12617	239,000 / 510,800	bronstijd laat	bronzen mes
12632	239,000 / 510,000	neolithicum	gewei
12673	239,000 / 510,000	bronstijd laat - ijzertijd midden	vuurstenen sikkel
12674	239,000 / 510,000	neolithicum midden - laat	vuurstenen bijl
12675	239,000 / 510,000	neolithicum midden - laat	vuurstenen bijl
12676	239,000 / 510,000	bronstijd midden	bronzen randbijl
21502	239,000 / 510,000	bronstijd	bronzen lanspunt/speerpunt
27189	239,500 / 510,900	romeinse tijd	bronzen paard en kar in miniatuur
406113	238,450 / 510,200	nieuwe tijd	2 scherven roodbakend aardewerk
416442	239,204 / 510,286	middeleeuwen laat - nieuwe tijd	aantal ontginningsgreppels
420139	238,450 / 510,550	nieuwe tijd B - C	sporen, aardewerk, bot, glas, baksteen, metaal
421349	238,459 / 510,505	middeleeuwen laat B - nieuwe tijd	funderingen van woningen, gedempte stadsgracht, scherven aardewerk

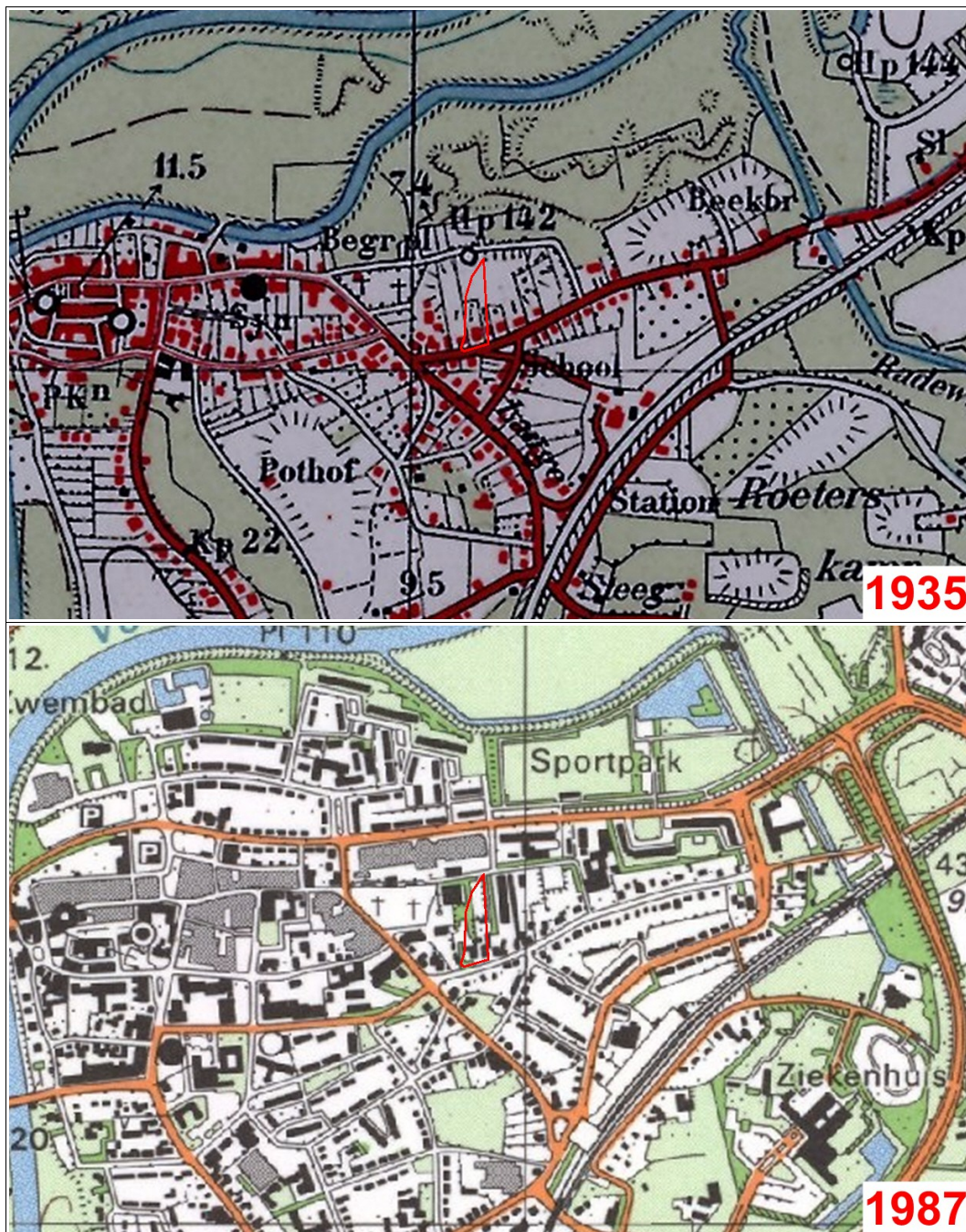
2.4 Historische geografie (KNA 3.3 LS03)

In de Hottinger Atlas van 1773-1794 (niet afgebeeld) is de Gramsbergerweg al aanwezig. Noordelijk en zuidelijk ervan ligt in cultuur gebrachte grond. Op de kadastrale kaart van 1811-1832 is zichtbaar dat het om langgerekte smalle percelen gaat (zie Figuur 4). Deze zijn kenmerkend voor akkercomplexen. Bebouwing lijkt langs de Gramsbergerweg nog niet aanwezig te zijn. Op een kaart uit 1854 (niet afgebeeld) is deze situatie nog onveranderd. Aan het begin van de 20^e eeuw verschijnen er huizen langs de Gramsbergerweg (zie Figuur 5). Aanvankelijk lijkt de akker nog wel te blijven bestaan. Op kaarten uit de tweede helft van de 20^e eeuw lijkt de akker plaats te maken voor tuinen (zie Figuur 5).

Volgens de heer Hamhuis stond ter plaatse van zijn huidige woning en kantoor aan de Gramsbergerweg 14 tot 1930 een boerderij. Toen kwam er een huisarts in die de boerderij verbouwde. Direct westelijk van de Gramsbergerweg 14 is een woning gesloopt ten behoeve van de aanleg van de weg Nijenstede.

Figuur 4: Hardenberg, Nijenstede: uitsnede van de kadastrale kaart uit 1811-1832. Het plangebied is rood omlijnd. Bron: www.watwaswaar.nl.

Figuur 5: Hardenberg, Nijenstede: uitsnedes van topografische kaarten uit 1935 en 1987. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd. Bron: www.watwaswaar.nl.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.3 LS05)

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Hardenberg (niet afgebeeld) ligt het plangebied in een zone met 'waarde archeologie 3'. Hiervoor geldt een onderzoeksplicht voor projecten met een omvang van tenminste 275 m² en een diepte van tenminste 40 centimeter.

Plangebied Nijenstede ligt relatief hoog. Op kaarten van eind 18^e eeuw tot begin 20^e eeuw maakt het terrein deel uit van een akkercomplex. Waarschijnlijk heeft men daarbij pluggenbemesting toegepast. Door de aanvoer van pluggen hoogden akkers op. Een plaggendek vormt een bescherming voor eventueel aanwezige archeologische grondsporen tegen moderne bodemingrepen.

Het plangebied lijkt door de hoge ligging tijdens alle archeologische periodes een potentiële vestigingsplek te zijn geweest voor mensen. Van menselijke bewoning uit de prehistorie kunnen onder meer bewerkt vuursteen en scherven aardewerk gevonden worden. Van bewoning uit de middeleeuwen kan ook puin aanwezig zijn. Archeologische resten zullen zijn aangetast door het historische gebruik als akker, tuin en door bebouwing en leidingen.

Tabel 3: Hardenberg, Nijenstede: specificatie archeologische verwachting.

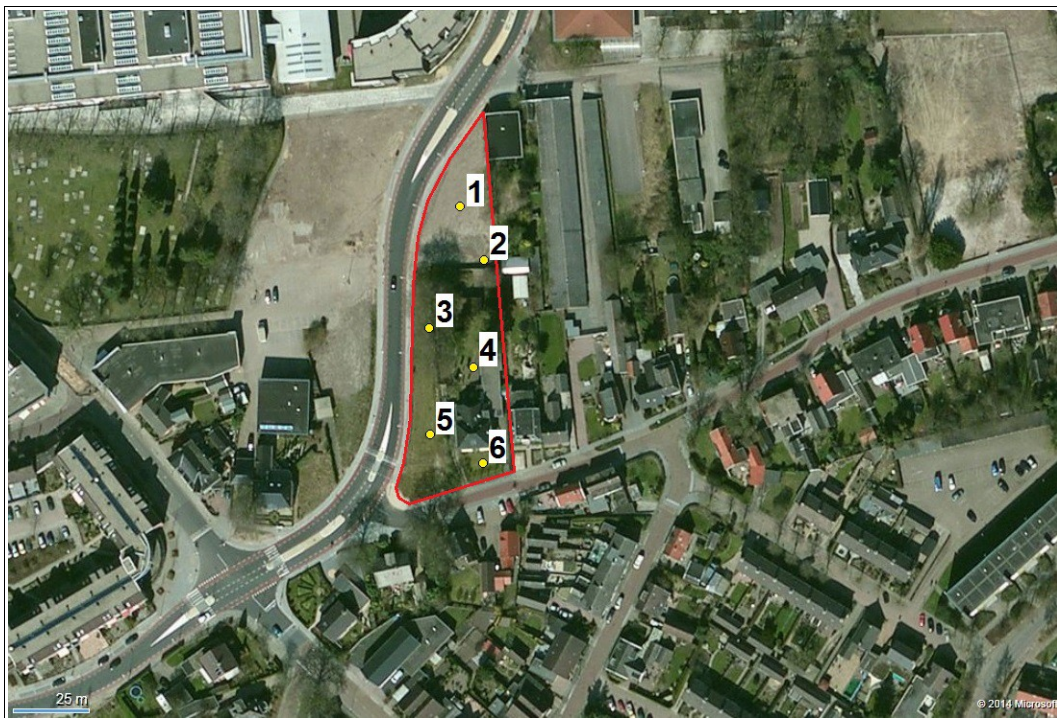
datering:	geen periodes uitgesloten
complextypen:	nederzetting, begraving
omvang:	onbekend
diepteligging:	in en onder de geroerde bovengrond, mogelijk onder een plaggendek
gaafheid en conservering:	organisch materiaal vergaan
locatie:	hele gebied
uiterlijke kenmerken:	bewerkt vuursteen, scherven aardewerk,
mogelijke verstoringen:	gebruik als akker, bebouwing, leidingen

3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.3 VS01)

Het veldonderzoek is uitgevoerd op 23 september 2014. Er zijn zes boringen verricht (zie Figuur 7). Boringen 2, 3, 4 en 5 zijn gedaan op de plek waar nieuwbouw gepland is. Boringen 1 en 6 zijn gedaan in de resterende noordelijke en zuidelijke delen van het plangebied. De gemiddelde boordichtheid bedraagt achttien boringen per hectare. De boringen zijn uitgevoerd met behulp van een edelmanboor van zeven centimeter doorsnede. De dieptes van de boringen varieert tussen 120 en 305 centimeter beneden maaiveld.

De opgeboorde grond is onderzocht door het laagsgewijs af te snijden in de boorkop. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. De resultaten van de boringen staan in de Appendix in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen. Van de boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS. De hoogtes van de boringen zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Er is geen veldkartering uitgevoerd. De vondstzichtbaarheid was slecht door de grasbegroeiing (zie Figuur 2).

Figuur 6: Hardenberg, Nijenstede: boorpuntenkaart. De rode contour is de grens van het plangebied. De genummerde punten zijn de locaties van de boringen.

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.3 VS02, VS03)

Bij alle zes boringen bestaat de bodem uit een laag natuurlijk, grijs zand in de ondergrond met daarop een pakket geroerde grond. Het natuurlijke zand is matig fijn, zwak lemig en goed gesorteerd. Waarschijnlijk is het jong dekzand. Dit is tijdens de laatste koude fase van de laatste ijstijd door de wind afgezet in de vorm van een bult of rug. Het hierop liggende pakket geroerde grond heeft diktes bij boringen 1 tot en met 6 van respectievelijk 300, 270, 200, 65, 150 en 110 centimeter. De geroerde grond bestaat hoofdzakelijk uit homogeen donkergrijsbruin zand. Het lijkt op zand uit een bouwvoor. Lagen of brokken vaal bruin zand zoals van een plaggendek zijn niet herkend. Bij boring 6 zijn enige brokken van een voormalige podzolbodem vastgesteld. Opvallend is de grote dikte van de geroerde laag bij met name de eerste drie boringen. Dit is mogelijk een gevolg van de aanvoer van grond naar dit deel van het plangebied dat van nature het laagste lijkt te zijn geweest. Mogelijk is daarvoor ook grond gebruikt uit de omgeving van boring 4. Daar lijkt juist grond te zijn afgevoerd, aangezien op 65 centimeter diepte natuurlijk grijs zand ligt, terwijl naar verwachting wel een plaggendek aanwezig geweest is in het verleden. Boring 5 is gedaan op de plek waar voor aanleg van de weg Nijenstede een huis stond. Hier is tot 150 centimeter diepte vulzand gevonden.

Gezien de slechte staat van de bodem, zullen eventuele archeologische grondsporen in het plangebied sterk zijn aangetast. Door de geroerde bovengrond zijn tot onderin (sub)moderne materialen aangetroffen zoals vensterglas, plastic, rubber en steenkool. Het onderzoek heeft geen archeologische indicatoren opgeleverd die kunnen worden gedateerd in de middeleeuwen of daarvoor.

4. Conclusies en advies

belangrijkste resultaten

Hardenberg ligt aan de Vecht. Het plangebied aan de Nijenstede ligt relatief hoog. Binnen 250 meter omtrek zijn geen archeologische waarden gemeld. Binnen 500 meter bevindt zich de middeleeuwse stadskern van Hardenberg en zijn enkele vondsten geregistreerd van werktuigen uit het neolithicum of de bronstijd. Tijdens de 19^e eeuw maakte het plangebied deel uit van een akkercomplex. Het plangebied ligt op een dekzandkop of -rug. In het gebied zijn geen bodemhorizonten of een plaggenlaag aangetroffen.

archeologisch verwachtingsmodel

Het archeologisch verwachtingsmodel zoals geformuleerd in Paragraaf 2.5 kan worden aangepast. Door de slechte staat van de bodem zullen eventuele archeologische grondsporen sterk zijn aangetast. Daarom kan de archeologische verwachting naar beneden toe worden bijgesteld.

advies

Aangezien de bodem sterk is verstoord, adviseren wij om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen. Als bij toekomstig graafwerk onverhoopt toch archeologische sporen worden aangetroffen of archeologische vondsten worden gedaan, dan dient hiervan direct melding te worden gemaakt conform de Monumentenwet 1988, artikel 53. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Hardenberg en bij de archeologisch adviseur mevrouw M. Nieuwenhuis 06-29325570.

Gebruikte bronnen

AHN-Viewer. www.AHN.nl. Actueel Hoogtebestand Nederland. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geoinformatie en ICT.

Archeologische Beleidskaart Gemeente Hardenberg. Past2Present 25 november 2008.

Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. Archeologie Leidraad 3. J.H.A. Bosch, 7 maart 2005.

Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Blad 22D, Coevorden West. Stichting voor Bodemkartering. Wageningen, 1981.

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].

Geomorfologische Kaart van Nederland. Schaal 1:50.000. Rijks Geologische Dienst Haarlem en Stichting voor Bodemkartering Wageningen. via www.ARCHIS.nl

De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794. H.J. Versfelt. Heveskes Uitgevers, Groningen 2003.

Kadata via www.kadaster.nl

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.3. www.SIKB.nl. Centraal College van Deskundigen Archeologie, 9 december 2013.

Synthesgra Archeologie Rapport P0501840 Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. Boringen. Plangebied Nijenstede te Nardenberg. H. Kremer & E.E.A. van der Kuijl. Doetinchem, 4 april 2007.

Appendix

Hardenberg, Nijenstede

- Archeologische periodes
- Archeologische kaart
- Boorstaten
- Laagbeschrijvingen boringen volgens
Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode

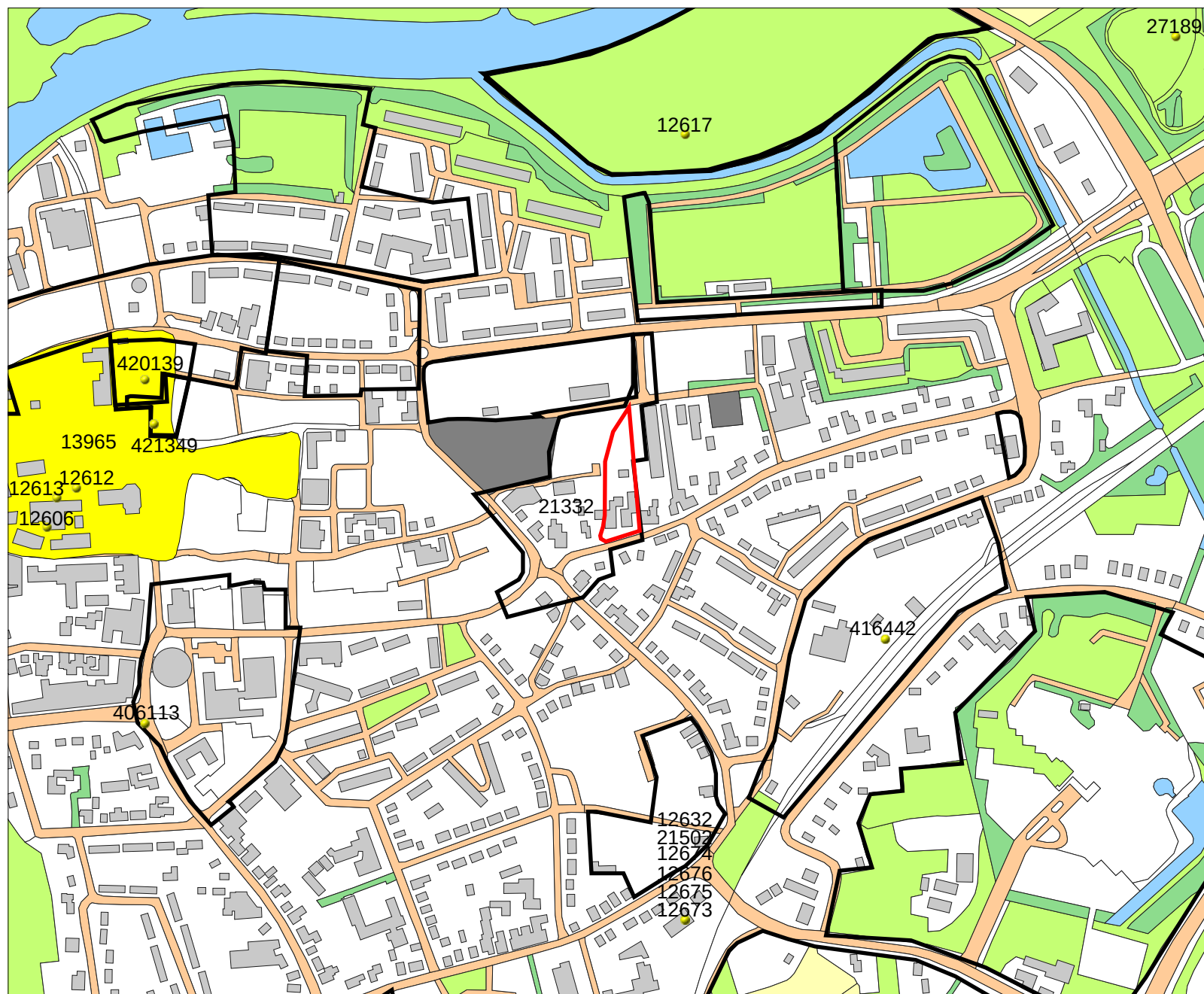
Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 – heden

Appendix Hardenberg, Nijenstede: Archeologische Kaart

Bekende archeologische waarden volgens ARCHIS

239544 / 510929

238310 / 509921

Legenda

ONDERZOEKSMELDINGEN

VONDSTMELDINGEN

WAARNEMINGEN

HUIZEN

MONUMENTEN

archeologische waarde
hoge archeologische waarde
zeer hoge archeologische waarde
zeer hoge arch waarde, beschermd

TOP10 ((c)TDN)

bebouwd gebied
doorgaande wegen
bos
bouwland
weiland
boomgaard/kwekerij
heide
zand
begraafplaats
water
overig bodemgebruik

PLANGEBIED

0 100 m

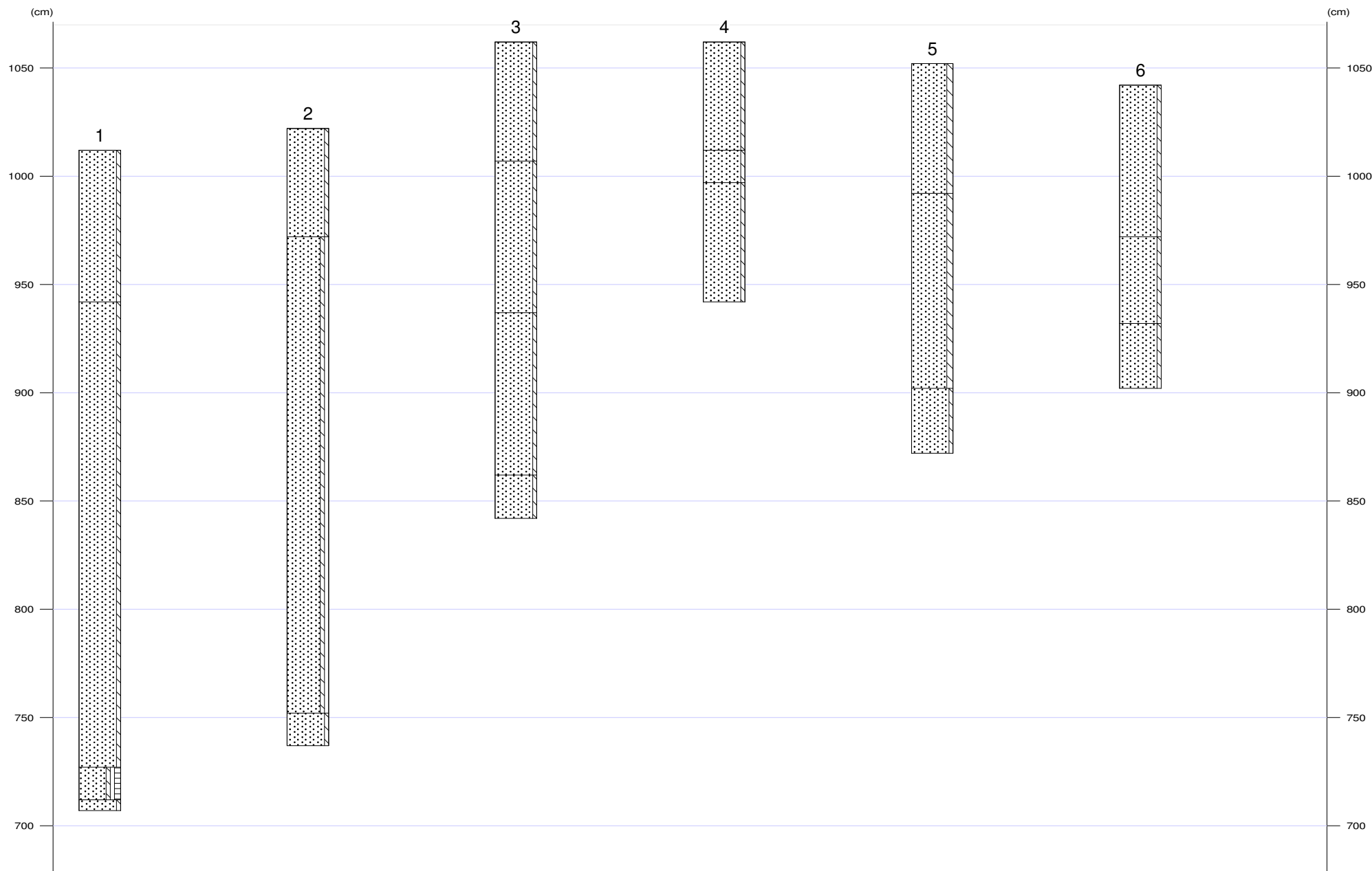

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix Hardenberg, Nijenstede: Boorstaten

Appendix Hardenberg, Nijenstede: Laagbeschrijvingen

1

X-coördinaat (m) : 238932
Y-coördinaat (m) : 510494
Maaiveld (cm) : 1012

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 70	zand zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
70 - 285	zand zwak siltig, mix, Opm.: Brokken bouwvoor en geel zand, Stukken plastic en steenkool
285 - 300	zand zwak siltig, zwak grindig, matig humeus, 10yr3/1, spoor plantenresten, basis scherp, vergraven
300 - 305	zand zwak siltig, 2,5y6/3, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Jong dekzand

2

X-coördinaat (m) : 238937
Y-coördinaat (m) : 510469
Maaiveld (cm) : 1022

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 50	zand zwak siltig, mix, Opm.: Brokken geel zand en bouwvoor
50 - 270	zand zwak siltig, zwak grindig, 10yr3/2, bouwvoor, Opm.: Veenbrok op 160 cm
270 - 285	zand zwak siltig, 2,5y6/3, C-horizont, Opm.: Jong dekzand

3

X-coördinaat (m) : 238928
Y-coördinaat (m) : 510448
Maaiveld (cm) : 1062

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 55	zand zwak siltig, mix, Opm.: Brokken wit zand
55 - 125	zand zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
125 - 200	zand zwak siltig, mix, vergraven, Opm.: Stuk rubber, modern vensterglas
200 - 220	zand zwak siltig, 2,5y6/3, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Jong dekzand

4

X-coördinaat (m) : 238941
Y-coördinaat (m) : 510434
Maaiveld (cm) : 1062

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 50	zand zwak siltig, 10yr4/2, bouwvoor
50 - 65	zand zwak siltig, mix, vergraven
65 - 120	zand zwak siltig, 2,5y7/3, C-horizont, Opm.: Jong dekzand

5

X-coördinaat (m) : 238927
Y-coördinaat (m) : 510412
Maaiveld (cm) : 1052

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 60	zand matig siltig, 10yr4/2, bouwvoor
60 - 150	zand matig siltig, 2,5y5/3, opgebrachte grond, Opm.: Vulzand
150 - 180	zand zwak siltig, 2,5y7/3, C-horizont, Opm.: Jong dekzand

X-coördinaat (m) : 238944
Y-coördinaat (m) : 510400
Maaiveld (cm) : 1042

Diepte (cm)		Omschrijving
		Grondsoort
0 - 70	zand	zwak siltig, 10yr4/2, bouwvoor, Opm.: Plastic
70 - 110	zand	zwak siltig, mix, Opm.: Podzolbrokken
110 - 140	zand	zwak siltig, 2,5y7/3, C-horizont